

En ny och förstärkt yrkesutbildning i gymnasieskolan

Vad gäller frågan?

Efter årtionden av försämringar av gymnasieskolans yrkesprogram (yrkesförberedande) utbildning har nu regering och riksdag beslutat om en ny gymnasieskola fr. o m hösten 2011. Innebörden är i korthet att yrkesprogrammen ska ge en yrkesutbildning i stället för att vara yrkesförberedande. Programmen innehåller mer yrkesspecifik utbildning och teorin ska bli mera anpassad, infärgad, av yrkets behov av teoretiskt kompetens. En yrkesexamen införs utformad i samråd med respektive bransch innebär ett kvitto på att branschernas behov av kompetens tydliggörs.

Vad vill Företagarna?

Företagarna välkomnar en gymnasieskola där yrkesprogrammen återfått en tydlig yrkesprofil med avslutande yrkesexamen. Vi ser det som ett bevis på att yrkeskunskap återfått något av sin tidigare status. Vi välkomnar också att branscherna fått avsevärt ökat inflytande över innehållet och att förändringar kan ske snabbare än tidigare. Trots detta bör påpekas att det finns en alltför stor stelbenthet i programstrukturen med risk för att nya behov och nya yrkeskombinationer riskerar att inte kunna bli tillgodosedda inom programmens ram. Dessutom har vi inte samma tro som beslutsfattarna på att alla yrken kräver just tre år och samma antal poäng för att bli utbildad. Vi skulle gärna sett ett mera flexibelt system beroende på utbildningens behov av kompetens, kanske plus/minus ett år.

Företagarna saknar en tydlig profil mot entreprenörskap och företagande i den nya gymnasieskolan. Anställningsbarhet är bra, men Sverige behöver flera unga som vill bli företagare. Den anda av entreprenöriellt tänkande som borde genomsyra skolan, saknas helt. Regeringen har beslutat om en strategi för entreprenörskap i ett särskilt dokument men det borde funnits med i utformningen av det nya gymnasiet.

Företagarna skulle också vilja se ett större regionalt samordnat ansvar för gymnasieskolan. Det skulle förbättra möjligheterna till både ett bättre utbud och ett utbud som bättre stämmer överens med det regionala behovet. Många kommuner har inte tillräckligt med underlag för yrkesprogram med kvalitet.

Kontakt

Christina Linderholm

christina.linderholm@foretagarna.se

Mer entreprenörskap i skolan

Vad gäller frågan?

Sverige ligger i botten i Europa när det gäller företagande. Risken finns att det blir än värre när de många 40-talister som är företagare går i pension. I Sverige finns ingen tradition i skolan att ge eleverna realistiska möjligheter att välja mellan att bli företagare eller anställd. Trots att var fjärde ungdom säger att de kan tänka sig att starta företag sätter enbart ca 7-8 procent detta i verket. Varken i lärarutbildning/fortbildning eller i läromedel ges entreprenörskap, företagande och innovativt tänkande någon framskjuten roll, om alls någon.

Ung Företagsamhet, Snilleblixtar och andra organisationer bidrar till ett entreprenöriellt tänkande i skolan, men inom skolan själv finns ingen naturlig grogrund för entreprenörskap. Att bli anställningsbar är mantrat, från grundskola till högre utbildning. I dag är det enbart i Yrkeshögskolans direktiv som entreprenörskap finns inskrivet.

Regeringen presenterade år 2009 en strategi för entreprenörskap inom utbildningsområdet. Denna strategi har ännu inte sjösatts annat än i form av vissa projekt och kartläggningar. Skolverket och Tillväxtverket har i uppdrag att komma med förslag till åtgärder. Dessvärre saknas entreprenörskap och ett entreprenöriellt förhållningssätt i lärarutbildningen liksom i skollagen.

Vad vill Företagarna?

Företagarna vill att entreprenörskap, som förhållningssätt och idé för skolväsendet, ska skrivas in i skollagen. Inom ramen för lärarutbildningen bör obligatoriska kurser om dessa frågor och om företagande utformas, anpassade till olika undervisningsstadier.

I den nya rektorsutbildningen borde såväl studiebesök till företag, kunskap om entreprenörskap, företagande och tillväxt inkluderas. En genomgång och uppdatering av läromedel utifrån ett entreprenöriellt och företagsamt förhållningssätt bör göras. Nya läromedel bör spegla företagande och anställning på likvärdigt sätt.

I alla gymnasieprogram bör tillval i entreprenörskap och företagande erbjudas.

Kontakta

Christina Linderholm

christina.linderholm@foretagarna.se

Införandet av Gymnasial lärlingsutbildning en framgång för småföretagen

Vad gäller frågan?

Under många år har Företagarna drivit frågan om att återinföra lärlingsutbildning, dvs. yrkesutbildning i företag som alternativ till skolförlagd yrkesutbildning. Nu har detta blivit verklighet.

Sedan 2009 pågår en försöksverksamhet med gymnasial lärlingsutbildning där eleverna kan välja mellan ett skolförlagt yrkesprogram eller att bli lärling med huvuddelen av utbildningen förlagd till ett företag. Från 2011 kommer verksamheten att permanentas när den nya gymnasieskolan träder i kraft.

Vad vill Företagarna?

Företagarna vill nu att gymnasial lärlingsutbildning ska bli ett eftersökt, kvalitativt bra alternativ till den skolförlagda yrkesutbildningen. Vi vet att många företag vill och kan utbilda och att en utbildning i företag ungdomar möjlighet att lära känna arbetslivet och att mogna i en verklig arbetssituation. Ett kontrakt mellan elev, arbetsplats och skola sätter ramarna för var och ens ansvar. En förutsättning för att kunna göra så bra val som möjligt är att det finns god information om olika yrken, dess framtid och alternativa karriärmöjligheter. Och inte minst om möjligheten att välja mellan att bli företagare eller anställd.

Vi vill att lärlingen ska vara elev i skolan även i framtiden. Kollektivavtal där parterna får inflytande passar inte i utbildning. De företag som har bäst förutsättningar att utbilda ska kunna göra det. Branschernas bör ha medansvar och medinflytande

Vi vill att det på varje arbetsplats med lärlingar finns en utbildad handledare som samarbetar med skolan så att yrkesteorin och det praktiska arbetet går hand i hand.

Vi vill att det ska finnas ett lärlingsråd på skolan med företrädare för såväl skolan som arbetsgivarna.

Vi vill att det ska finnas regional samordning så att inte en enskild elev behöver avstå från lärlingsutbildning på grund av hemort.

Studie och yrkesvägledningen, SYV, har ett stort ansvar att tillsammans med branscherna ge eleverna relevant information. Vi vill stärka SYV:s roll. Företagarna har tagit fram en Lärlingstidning för att inspirera eleverna i deras val.

Kontakt

Christina Linderholm

christina.linderholm@foretagarna.se